

Saluka má být štíhlý, vyvážený, půvabný a silný, nikdy však hrubý pes

PERSKÝ CHRT – saluka

Stejně jako afgánský chrt, jemuž byl věnován předchozí díl, i saluka náleží mezi orientální chrti.

Vlast perského chrta (saluki) je třeba hledat na Středním východě, v oblasti starověké Persie. Na území dnešního Íránu a Iráku je původním plemenem a patronát nad jeho standardem drží Mezinárodní kynologická federace (FCI). Jako kulturní plemeno se vyvinul ve Velké Británii, kde ho původně nazývali Gazelle Hound.

Původ a vývoj

Perský chrt, pro něhož se používá také synonymní název „tazy“, je bližším příbuzným afgánského chrta, než se obvykle předpokládá. Uvedené jméno je toho

dokladem. Tazy, slovo turkicko-perského původu, znamenalo psa lovičího zrakem, tedy chrta, stejně jako arabské slovo čtené někdy „saluki“ a jindy „sloughi“. V arabštině se totiž zapisují pouze souhlásky, a tak se stejně psané slovo vyslovuje v různých oblastech různě. Také afgánskému chrtovi se někdy říká tazy a toto jméno se používá rovněž pro některá další plemena, například pro středoasijského (neboli turkmenského) chrta (tazy), kyrgyzského chrta neboli tajgana (bílý tazy), jihoruského stepního chrta neboli stepního barzoje (rovněž bílý tazy) a jednoho z čínských chrtovitých psů

(čínský tazy). Z vývojového hlediska patří perský chrt - saluka do okruhu chrtů orientálního původu, jejichž předkové se vyskytovali na rozlehlém území od jižních oblastí evropské části Ruska až po Čínu a indický subkontinent. Zde všude žili příslušníci původní, málo diferencované, v nejdůležitějších znacích stavby těla shodné, přitom však značně variabilní a adaptabilní populace, z nichž na různých místech vznikaly procesem reproduktivní izolace četné místní variety odlišné od jiných podobných lokálních variet i od populace výchozí.

Zatímco na relativně obrovském areálu rozšíření zabírajícím celý Turkmenistán, Uzbekistán a Kazachstán žijící středoasijský (turkmenský) chrt je jakýmsi zbytkem oné původní populace orientálních chrtů, další přírodní plemena pocházejí z mnohem menších oblastí původního výskytu, jak to odpovídá definici lokálních variet. Patří k nim kúčijský chrt (koochi, Koochi

Hound, afgánská sluga, sluga-afgán, krátkosrstý afgán) - pes nomádů kmene Koochi z afghánsko-pákistánského pomezí a blízký příbuzný afgánského chrta, kyrgyzský chrt (tajgan, bílý tazy) z Kyrgyzstánu a plemena z Indického subkontinentu - bandžarský chrt (Banjara Greyound, Vanjari Dog) - pes nomádů kmene Banjara ze státu Madhya Pradesh, rampúrský chrt ze státu Uttar Pradesh a poligarský chrt ze státu Tamilnadu. Bandžarský chrt připomíná svým osrstěním dlouhosrstou saluku, kúčijský, rampúrský a poligarský chrt se podobá krátkosrsté saluce.

Kromě toho také arabský chrt - sluga, celkově podobný krátkosrstému rázu perského chrta, patří z vývojového hlediska k příbuzným saluky.

V materiálech klubů chovatelů arabských chrtů z různých zemí bývá saluka představována, s odvoláním na nástěnná vyobrazení v hrobkách egyptských hodnotářů, jako plemeno egyptského původu. To je však omyl. Egyptské malby a reliéfy sice zobrazují kromě chrtů okcidentálních, jejichž představitelem byl staroegyptský faraonský chrt, také chrty podle stavby těla původu orientálního, to však neznamená, že tito chrty jsou v Egyptě původní. Ve skutečnosti se společní předkové středoasijského (turkmenského) chrta, kyrgyzského chrta a perského chrta - saluky rozšířili ze střední Asie na jih současného ruského území, do dnešního východního Turecka a na Blízký východ, a odtud, druhotně, nejprve s Berbery a později s Araby, do Afriky. Na egyptském území vytvořili svébytnou formu - starověkou, dnes již vymřelou egyptskou slugu či saluku, která je vývojově mnohem blíže spřízněna se sinajskou slugou - chrtem arabských beduinů kmene Tarabin z Izraele, s neždskou salukou (Nejdi Saluki) ze saúdskoarabské provincie Nežd (Nejd, Nedschd), s čadským chrtem - tzv. chrtem z jihovýchodní Sahary, který je nejbližším příbuzným či přímým potomkem vymřelé starověké egyptské slugy, a s azavažským chrtem než s perským chrtem - salukou. Přímým předkem dnešního perského chrta tedy egyptská sluga (saluka) nebyla.

Vznik kulturního plemene

Jako kulturní plemeno vznikl perský chrt ve Velké Británii. Psi typu saluky s dlouhým osrstěním, obvykle nazývaní „tazy“, se do Evropy dostávali již ve středověku, jak to dokládají různá umělecká vyobrazení, například italského původu. V Anglii se první tazy objevil někdy v 18. stol. a po něm následovali další asijské

Kyrgyzský chrt – tajgan

chrty nazývaní později „perští chrty - saluki“. Roku 1840 získala zoologická zahrada v londýnském Regents Parku fenu chrta, která zde byla vystavována pod označením Persian Greyhound.

Základy chovu nového plemene však byly položeny až roku 1895, kdy lady Florence Amherstová s manželem přivezla do Velké Británie několik chrtů pod názvem „saluki“ a založila chovatelskou stanicí Amherstia. Roku 1922 uznal plemeno oficiálně anglický Kennel Club a o pět let později také American Kennel Club. Pak už se perský chrt šířil do světa, nikoli sice lavinovitě, ale tak, že si získal stálý okruh věrných příznivců ve všech kynologicky vyspělých zemích světa.

Dlouhosrstý a krátkosrstý ráz

Již mezi prvními importovanými salukami lady Amherstové byli, stejně jako mezi dalšími o něco později dovezenými perskými chrty, kromě jedinců s dlouhým osrstěním také jedinci krátkosrstí. Dlouhosrstý ráz perského chrta - saluky bývá pokládán za potomka lokálních variant pocházejících z horských oblastí, krátkosrstý se považuje za potomka variet z oblastí stepních a polopouštních. Existenci dvou osrstěním odlišných rázů uznává i současný standard FCI, ale na

výstavách pořádaných pod její patronací se oba posuzují společně a zadává se jim jedno čekatelství mezinárodního šampionátu krásy (CACIB).

Mnohem běžnější je ráz dlouhosrstý. Jeho představitelé mají v dospělosti na převážné části těla srst krátkou, pouze na ušních boltcích a na ocasu dlouhou, splývající, na zadních stranách končetin delší, poměrně řídkou, tvořící jakési „trásnění“. Elegantní hustší chomáče delší srsti jsou na loktech. Krátkosrstý ráz má na celém těle srst krátkou, a na první pohled proto může připomínat arabského chrta - slugu. Při bližším pohledu je však krátkosrstý perský chrt od arabského docela dobře rozpoznatelný podle určitých dialektních znaků stavby těla.

I když stavba těla dlouhosrsté saluky a saluky krátkosrsté je naprosto totožná, dlouhosrstý ráz je, zejména pro laiky, atraktivnější a těší se většímu zájmu kynologické veřejnosti. Protože se salukám bez ohledu na osrstění uděluje jeden CACIB, může se ráz dlouhosrstý s krátkosrstým běžně spojovat. Někteří chovatelé se toho však z neznalosti obávají, protože jsou přesvědčeni, že dlouhosrstá štěňata vzešlá z takového spojení budou mít velmi řídké a krátce osrstěné ušní boltce a ocas. Jsou to obavy naprosto neopodstatněné, protože krátká srst úplně převládá (dominuje) nad dlouhou. I ve vrhu dvou krátkosrstých rodičů se může objevit dlouhosrsté štěně, které si kvalitou dlouhé srsti nemusí vůbec zadat s potomky dlouhosrstých rodičů.

Dlouhosrstá saluka s dlouhosrstou může dát pouze dlouhosrstá štěňata, z tohoto spojení nemůže nikdy vzejít ani jedno krátkosrsté štěně. Ze spojení dvou krátkosrstých rodičů mohou vzniknout buď všechna štěňata krátkosrstá, anebo štěňata krátkosrstá i dlouhosrstá. Záleží na genetickém založení rodičů. Pokud je všechno potomstvo krátkosrsté, je pravděpodobné, při menším počtu štěňat však nikoli jisté, že oba byli pro druh srs-

Čím se liší

znak	krátkosrstá saluka	arabský chrt - sluga
formát těla	krátce obdélníkovitý	čtvercovitý nebo kratší (obdélník postavený na výšku)
hlava je celkově	hranatější, sušší	oblejší, ne tak suchá
čelní sklon (stop)	zřetelněji naznačený	méně zřetelně naznačený
čenichová partie při pohledu z boku	hlubší, méně zašpičatělá	ne tak hluboká, výrazněji zašpičatělá
brada	nápadnější	méně nápadná
zaúhlení končetin	výraznější, ne tak strmé	méně výrazné, strmější
záď	mírně svažitá	zřetelně svažitější

Nejrychlejší psi světa – 4. díl

Příпустné jsou všechny barvy

ti založení stejně, že ani jeden z nich neměl ve svojí vlohové výbavě ustupující (recesivní) vlohu neboli alelu (alela je konkrétní podoba vlohy) pro dlouhou srst. Jestliže by se však ve vrhu objevilo byt jen jediné dlouhosrsté štěně, bylo by jisté, že oba rodiče museli mít ve vlohové výbavě po jedné převládající (dominantní) alele pro krátkou a jedné recesivní alele pro dlouhou srst. Spojí-li se krátkosrstý jedinec s dlouhosrstým, vzniknou buď všechna štěňata krátkosrstá, anebo štěňata krátkosrstá i dlouhosrstá. V prvním případě by musel mít krátkosrstý rodič ve svojí vlohové výbavě dvě dominantní alely pro krátkou srst, ve druhém by v ní musel mít jednu alelu dominantní pro krátkou srst a jednu recesivní pro dlouhou srst.

Stává se, zejména u rozhodčích, kteří nejsou specialisty, že se jim krátkosrstá saluka prostě nelíbí, že jim připadá „poněkud netypická“, což se projeví v konečném hodnocení. I když rozhodčímu nelze právo na to, aby se mu něco líbilo a něco nelíbilo, v žádném případě upřít, nemělo by k tomu docházet, protože z hlediska standardu jsou si oba rázy zcela rovny a od rozdílů spočívajících v osrstění by se jako skutečný odborník měl oprostít.

Komentář ke standardu

Podle standardu FCI číslo 269 z roku 2001 je perský chrt - saluka štíhlý, dokonale vyvážený, půvabný a silný, nikdy však hrubý, velmi rychlý pes s překrásným, lehkým pohybem, který připomíná taneční krok. Délka trupu je o málo delší než kohoutková výška, takže tělesný formát je krátce obdélníkovitý. Kostra musí být lehká, ale velmi pevná, svalovina dobře vyvinutá, ale suchá. Kohoutková výška činí v průměru 58 až 71 cm, feny mohou být přiměřeně menší.

Hlava musí být celkově dlouhá a úzká, velice ušlechtilá. Při pohledu zepředu a shora má tvar pozvolna a rovnoměrně se zužujícího klínu. Z profilu je horní linie mozkovny v pomyslném prodloužení rovnoběžná s linií nosního hřbetu.

Mozkovna má být mezi ušními boltci přiměřeně široká, plochá, čelní sklon (stop) slabě naznačený, nevýrazný. Vzpor vši ušlechtilosti nesmějí být čelisti slabé. Nos může být černý nebo čokoládově hnědý. Oči, tak důležité pro typický orientální výraz saluky, mají být velké, oválné, tmavé až oříškově hnědé barvy. Nikdy nesmějí být vypoulené. Pohled je důstojný, měkký, oddaný. Požadují se poměrně vysoko, zhruba v linii vnějších očních koutků nasazené, zavěšené, patřičně dlouhé, těsně k lícím přiléhající, ale pohyblivé ušní boltce pokryté dlouhou, měkkou a hedvábnou srstí. U krátkosrstého rázu dlouhá srst na ušních boltcích chybí.

Krk je dlouhý, pružný, mocně osvalený, nikdy však hrubý. Přechází plynule do plecí. Celý trup nesmí být nikdy příliš těžký. Hřbet by neměl být přehnaně široký, bedra mají být lehce klenutá, svalnatá, záď je mírně svažité. Hrboly kyčelních kostí by měly být dosti daleko od sebe, dobře patrné. Hrudník saluky jako rychlého běžce musí být prostorný, hluboký a dlouhý, ne však příliš široký, tvořený přiměřeně, ani sudovitě, ani příliš ploše klenutými žebry. Břicho by mělo být silně vtažené, neboť saluka má být útlá. Na úrovni kyčelních hrbolů má být možno obejmout její trup oběma rukama tak, že palce se dotýkají svými konci nad páteří a prostředníky pod břichem. Nízko nasazený ocas má být dlouhý, natažen dolů má špičkou dosahovat nejméně k hlezňům. Bývá v lehkém oblouku, u dospělých jedinců nejvýše na úrovni horní linie těla, u štěňat a hrajících si zvířat i výše. U dlouhosrstého rázu je na jeho spodní straně dlouhá, hedvábná srst tvořící výrazné „trásnění“, nikdy však nesmí být osrstění chundelaté. Musejí

být dobře, ale nikdy hrubě osvalené, protože vyboulené plece jsou nežádoucí. Ramenní kosti mají být téměř stejně dlouhé jako lopatky. Předloktí jsou dlouhá, od loktů po zápěstí úplně rovná. Záprstí musejí být silná a pružná. Tlapky mají být pevné a pružné, přiměřeně dlouhé, s protáhlými klenutými prsty. Dva prostřední prsty jsou delší než oba krajní. Požadují se silné pánevní končetiny umožňující psu jak rychlý běh, tak skákání. Mezi prsty tlapek hrudních i pánevních končetin nesmí (u dlouhosrstého rázu) chybět delší srst, která psa chrání před případnými zraněními.

Krátce obdélníkovitý formát

Pohyb

Saluka musí být lehkonohá, končetiny se mají při běhu zdánlivě sotva dotýkat podkladu a zvedat se bez nejmenší námahy. Pohyb je velmi krásný, cval lehký, plynulý a pružný. Žádoucí je dostatečně dlouhý „předkrok“ podmiňující patřičnou délku kroku či cvalového skoku. Saluka nikdy nesmí ani stepovat, tj. pohybovat se krátkými kroky s vysokou akcí končetin, ani být v pohybu těžkopádná. Nejkrásnější jsou ty fáze běhu, při nichž se saluka ani jednou z končetin nedotýká podkladu a prakticky se na zlomek okamžiku vznáší. Zřejmě nejpůvabnější je v klusu.

Srst a zbarvení

Osrstění má být hladké, měkké, hedvábné struktury. U dlouhosrstého rázu je nejdelší srst na ušních boltcích, na ocase na zadních stranách hrudních i pánevních končetin, kde tvoří tzv. trásnění. Delší srst na hrdle, běžná u mladých jedinců, je přípustná i u dospělých. U štěňat bývá „trásnění“ také na plecích a stehnech. Srst krátkosrstého rázu je poněkud tvrdší. Všechny barvy srsti a kombinace barev jsou přípustné s výjimkou žilhaného zbarvení. Nejoblíbenější je zbarvení černo-tríslové, bílé, krémové, plavé, zlaté a červené. Zbarvení může být jednotné nebo strakaté. Beduíni si mimořádně cenili bílé lysiny na čele, kterou nazývali Alláhův polibek.

Špičková saluka prezentovaná na výstavě

Ivan Stuchlý